

דף לט.

עין משפט א.

הרמב"ם הל' כלאים פ"י הכ"ד

בְּגַד צֶמֶר שֶׁחִבְרוּ עִם בְּגַד פִּשְׁתָּן * בְּתִכּיפָה אַחַת אֵינוּ חִבּוּר וְאֵין זֶה כְּלָאִים. קִבֵּץ שְׁנֵי רֵאשֵׁי הַחוּט כְּאַחַד או שְׁתֵּי תִכּיפּוֹת הָרִי זֶה כְּלָאִים:

שו"ע יו"ד סימן ש פעיף ב

ב. בגד צמר שחיבר אותו עם בגד פשתן בתחיבה אחת שתחב המחט בכגד אינו חיבור ואין זה כלאים.

קבץ שני ראשי ה חוט כאחד, או שתחב שתי תכיפות הרי זה כלאים.

הגה: וי"א דלא הוי כלאים אלא בב' תחיבות וגם קשר ר שני ראשי החוט.

עין משפט ב.

הרמב"ם הל' ציצית פ"א הי"ח

נִפְסַק הַכֶּנֶף * שֵׁישׁ בָּהּ צִיצִית חוּץ לְשֵׁלשׁ אֶצְבָּעוֹת תּוֹפְרָה בְּמִקּוּמָהּ. בְּתוֹךְ שֵׁלשׁ לֹא יִתְפֹּר. נְתַמְעָטָה זְוִית

צ. כסף משנה בגד צמר שחברו עם בגד פשתן וכו'. שם התוכף תכיפה אחת אינה חבור ואין בה משום כלאים וכו' עשה שני ראשיה לצד אחד חיבור ויש בה משום כלאים ומשמע לרבינו דע"כ לא הצריך שיעשה שני ראשיה לצד אחד אלא מפני שאין שם אלא תכיפה אחת אבל אם היו שתי תכיפות אפילו לא עשה שני ראשיה לצד אחד הוי כלאים:

ק. פירוש וקשרם יחד. ט"ז ס"ק ב'.

ר. כגון שמעביר המחט פעם אחת ואינו מעביר כל החוט עדיין ותוחב המחט פעם שניה ונמצא שני ראשי החוטין ביחד וקושר אותם, הרא"ש.

ש. כסף משנה נפסק הכנף וכו'. בפרק התכלת (שם) אמר רב יהודה טלית שנקרעה חוץ לשלש יתפור תוך שלש לא יתפור. ופירשו"י חוץ לשלש למעלה משלש אצבעות משפת הכנף יתפור ולא חיישינן דילמא פייש מידי מחוט התפירה ויניחנו ויוסיף עליו שבעה חוטין לשם ציצית ואיכא משום תעשה ולא מן העשוי דהא חוץ לשלש לא חזי לתלות ציצית.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 0584150477 או 02-5712225 email: minchat.aaa@gmail.com

בתוך שלש דראוי להניח שם ציצית לא יתפור דחיישינן להכי כדפרישנא. וכתב הרא"ש ולפי זה יראה דטלית של צמר שנקרעה תוך שלש מותר לתפור האידנא דאין דרך לתפור בחוטי צמר אלא בחוטי קנבוס ואינם ראויים לציצית. ור"ע פירש חוץ לשלש יתפור כיון דאית ביה שלש על שלש אית ביה תורת בגד תוך שלש לית ביה תורת בגד וכמאן דליתיה דמי ואע"ג דתפריה כמאן דפסיק דמי ולא רמינן ביה ציצית ואי עביד ביה ציצית לא פטר לטלית עכ"ל. ומשמע דלר"ע כל שנקרע תוך שלש דמיפסיל אפילו תפרו ל"מ דאין להכשיר ציצית שהיה תלוי בו באותה שעה דהא אית ביה משום תעשה ולא מן העשוי בפיסול אלא אפילו הטיל ציצית אחר שתפרו פסול מפני שחתיכה זו כיון שנפסקה אע"פ שתפרה תו לא חשיבא מבגד זה וכן כתב הרא"ש ז"ל ורבינו ירוחם. אבל ממ"ש נמוקי יוסף בשם ר"ע משמע דלא נפסל אלא ציצית שהיו בו בעת שתפרו מפני שבעת שנקרע תוך שלש בטלו הציצית מיד שלא נשתייר בו שיעור כנף וכשחוזר ותפרו הו"ל תעשה ולא מן העשוי אבל ציצית שהטיל בו אחר שתפרו כשר ולזה נוטים דברי רבינו שכתב נפסק הכנף שיש בה ציצית משמע דדוקא לפסול ציצית שיש בו בשעת קריעה קאמר: נתמעטה זוית של בגד וכו'. שם (דף מ"ב) רב סמא ורבינא הוו יתבי קמיה דרב אשי חזייה רב סמא לגלימיה דרבינא דסתור ובצר ממלא קשר גודל אמר ליה לא סבר מר להא דרבי יעקב דאמר צריך שירחיק כמלא קשר גודל אמר ליה בשעת עשייה איתמר: וכן אם נתמעטו חוטי הציצית וכו'. בראש פרק התכלת (דף ל"ח) תנן התכלת אינו מעכב את הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת ובגמרא לימא מתניתין דלא כרבי דתניא וראיתם אותו מלמד שמעכבים זה את זה דברי רבי וחכמים אומרים אין מעכבים ואסיקנא לא נצרכה אלא לגרדומין דאי איגרדם תכלת וקאי לבן או איגרדם לבן וקאי תכלת לית לן בה דאמרי בני רבי חייא גרדומי תכלת כשרים וכמה שיעור גרדומים כדי לענבם. ובתרי הכי (דף ל"ט) אמר רבה בר רב אדא אם נפסק החוט מעיקרו פסולה. והנה רבינו כתב בתחלת פרק זה התכלת אינו מעכב את הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת כיצד הרי שאין לו תכלת עושה לבן לבדו וכן אם עושה לבן ותכלת ונפסק הלבן ונתמעט עד הכנף ונשאר תכלת לבדו כשר: ויש לתמוה עליו ממ"ש וכן אם עושה לבן ותכלת ונפסק הלבן משמע שאם נפסקו כל חוטי הלבן לגמרי ולא נשתייר מהם כלום מאחר שנשאר התכלת כשר וא"כ היאך כתב כאן שאם נפסק החוט מעיקרו אפילו חוט אחד פסולה ועוד דמשמע דפסק כרבי דאליביה אמרינן דאי איגרדם לבן וקאי תכלת כשר ומשמע דרבנן לא סברי הכי ואמאי פסק כרבי ולא כחכמים ועוד דבגמרא אמרינן דר"י בן גורי פליג עליה ורביה הוא וקיימא לן הלכה כרבי מחבירו ולא מרבו ועוד דכיון דפסק כרבי דאיגרדם לבן וקאי תכלת כשר הוה ליה למיפסק נמי דתכלת ולבן מעכבין זה את זה כדסבר רבי ועוד אמאי נקט דתכלת אינו מעכב את הלבן שאם אין לו תכלת עושה לבן לבדו ובלבן אינו מעכב את התכלת נקט נפסק הלבן ונתמעט. ועוד יש לדקדק דמלשון רבינו משמע דמכשר איגרדם כוליה לבן אפילו לא נשתייר ממנו כלום והיאך אפשר לומר כן כיון דבגמרא לא הכשירו אלא בנשתייר כדי עניבה: ויש לומר שרבינו פסק כרבנן וכפשטא דמתני' דקתני התכלת אינו מעכב את הלבן וכו' שאם אין לו אלא מין אחד עושה אותו וכתב שאם אין לו תכלת עושה לבן לבדו וממילא משמע דלבן אינו מעכב את התכלת

וכ"ש הוא שהרי עיקר המצוה בתכלת ובאיגודם לבן וקאי תכלת או איגודם תכלת וקאי לבן פסק דכשר משום דסבירא ליה דאע"ג דלאוקומי מתני' אליבא דרבי איתמר לכולי עלמא דינא הכי הוי ובאוקימתא דמתני' הוא דמשוינן פלוגתא בינייהו דלרבנן אתיא מתני' כפשטה שאם אין לו לבן עושה תכלת ואם אין לו תכלת עושה לבן אבל לרבי דלא מצי לפרושי הכי משום דסבירא ליה שמעכבין זה את זה צריך לפרש דמתני' באיגודם תכלת וכו' מיירי. ולענין שיעור הגרדומים משמע שסובר רבינו דאפילו לא נשאר אלא מין אחד והמין השני נפסק כולו לגמרי כשר דלישנא דגמרא דקאמר איגודם לבן וקאי תכלת משמע ליה דאיגודם לבן לגמרי ולא נשתייר ממנו כלום והא דבעינן שיעור גרדומין לאו אבני רבי חייא קאי אלא היכא דאיגודם כולהו ציציות בין דתכלת בין דלבן דאז הוא דבעינן שישתייר כדי עניבה אבל היכא דלא איגודם אלא מין אחד אפילו לא נשתייר ממנו כלום כשר. נמצא לפי זה דהיכא שנפסקו חוטין של מין אחד לגמרי כיון שנשאר המין השני שלהן כשר והיינו ההיא דבני רבי חייא וזהו מ"ש רבינו וכן אם עושה לבן ותכלת ונפסק הלבן ונתמעט עד הכנף ונשאר התכלת לבדו כשר ורבנותא אשמועינן שאע"פ שאינו אלא חוט אחד כשר וכל שכן שאם נפסק התכלת ונשתייר הלבן דכשר. והיכא שנפסקו כל החוטין אם נשתייר בהם כדי עניבה כשר והיינו דאמרין וכמה שיעור גרדומין כדי לענבן וזהו מ"ש רבינו וכן אם נתמעטו חוטי הציצית אפילו לא נשתייר מהם אלא כדי עניבה כשר. והיכא שנפסקו חוטין של מין אחד ומהמין השני נפסק חוט אחד מעיקרו פסול דעד כאן לא מכשרינן בנפסק מין אחד אלא כשהמין השני נשאר שלם אבל כשנפסק מהמין השני חוט אחד מעיקרו פסול וכן אם עשאן כולם ממין אחד אם נפסק חוט אחד מעיקרו, וזהו מה שאמר רבינו ואם נפסק החוט מעיקרו אפילו חוט אחד פסולה: ואפשר לומר על פי שיטה זו דבני רבי חייא כי אמרי גרדומי תכלת כשרים בשנשתייר בהם כדי עניבה דוקא מכשרי דכי בעינן וכמה שיעור גרדומין ומהדרינן כדי לענבן אבני רבי חייא קאי כדמשמע מפשטא דשמעתא ובנפסקו כל החוטין מיירי דאז בעינן כדי עניבה דלכל החוטין קורין תכלת וכמו שכתב הרא"ש ורבא דאמר לא נצרכה אלא לגרדומין דאי איגודם תכלת וקאי לבן או איגודם לבן וקאי תכלת לית לן בה דאמרי בני ר' חייא גרדומי תכלת כשרים ה"ק אי איגודם תכלת לגמרי וקאי לבן או איגודם לבן לגמרי וקאי תכלת לית לן בה ומייתי ראייה מבני רבי חייא דאמרי גרדומי תכלת כשרים ואע"ג דאינהו בעו שישתייר בהם כדי עניבה שאני התם שנפסקו כל החוטין אבל הכא שמין אחד לא נפסק ממנו כלל אע"פ שהמין השני נפסק לגמרי כשר דלא מייתי ראייה רבא מבני ר' חייא אלא דלא בעינן סופו כתחלתו ולפי זה מ"ש וכן אם עושה לבן תכלת ונפסק הלבן ונתמעט עד הכנף ונשאר התכלת לבדו כשר היינו מאי דאמר רבא לא נצרכה אלא לגרדומין דאי איגודם לבן וקאי תכלת או איגודם תכלת וקאי לבן כשר. ומ"ש וכן אם נתמעטו חוטי הציצית אפילו לא נשתייר מהם אלא כדי עניבה כשר הוא מאי דאמרי בני ר' חייא גרדומי תכלת כשרים: ויש לפרש בע"א שרבינו מפרש דהא דקאמר רבא אי איגודם לבן וקאי תכלת או איגודם תכלת וקאי לבן כשר היינו בשנשאר מהם כדי עניבה דוקא וכבני ר' חייא דאילו איגודם לגמרי פסול הוא וכדאמר רבה בר רב אדא אם נפסק החוט מעיקרו פסול. ולפי זה אין בדברי רבינו אלא שני דינין

שֶׁל בְּגָד שֶׁבֵּין חוּטֵי הַצִּיצִית וּבֵין סוּף הָאָרוֹג אֶפְלוּ לֹא נִשְׂאָר מִן הָאָרוֹג אֲלָא כֹּל שֶׁהוּא כָּשֵׁר. וְכֵן אִם נִתְמַעְטוּ

האחד היכא דאיגרדם אחד מהמינים ונשאר ממנו כדי עניבה וזהו מ"ש וכן אם עושה לבן ותכלת ונפסק הלבן ונתמעט עד הכנף אלא שבראש הפרק כתב הדין דרך כלל ובסוף הפרק פירשו דהיינו דוקא בנשתייר כדי עניבה וזהו מ"ש וכן אם נתמעטו חוטי הציצית אפילו לא נשתייר בהם כדי עניבה כשר והיינו בשלא נפסק אלא המין האחד והמין השני קיים וסמך על מה שבתחלת הפרק לא הכשיר אלא בנפסק מין אחד ומין שני נשאר שלם. הדין השני הוא מ"ש ואם נפסק החוט מעיקרו פסולה והיינו דרבה בר רב אדא. ולפי דרך זה דעת רבינו כדעת רבינו תם: ויש לפרש בע"א דשלשה דינים הם, האחד כשנפסק מין אחד לבד אפילו נשתייר פחות מכדי עניבה כשר שמאחר שהמין השני קיים כולו בכל שהוא שישתייר ממין זה סגי וזהו שכתב וכן אם עושה לבן ותכלת ונפסק הלבן ונתמעט עד הכנף ונשאר התכלת לבדו כשר ודייק לכתוב ונפסק הלבן ונתמעט ולא כתב ונפסק מעיקרו וה"ק נפסק הלבן ונתמעט משיעור כדי עניבה ומכל מקום קצתו נשתייר. ומ"ש עד הכנף היינו עד ולא עד בכלל כלומר שבמקום שתלוי בכנף נשאר כל שהוא והיינו דאמר רבא לא נצרכה אלא לגרדומין דאי איגרדם לבן וקאי תכלת או איגרדם תכלת וקאי לבן כשר וגרדומין היינו שנשתייר קצת דאי לא נשתייר כלום נפסק מעיקרו מיקרי ואם נשתייר כדי עניבה מאי איריא קאי לבן או קאי תכלת אפילו איגרדום תרווייהו נמי כשר וכדאמרי בני ר' חייא גרדומי תכלת כשרים כשנשתייר בהם כדי עניבה כדאמרינן בגמרא ותכלת דאמרי בני ר' חייא היינו כל החוטין דלכולהו קרי תכלת ולא מייתי רבא ראייה מדבני ר' חייא אלא דלא בעינן סופו כתחלתו וכיון דבנפסקו כל החוטין מכשרי בנשתייר בהם כדי עניבה בנפסק מין אחד לבד יש להכשיר בנשתייר פחות מכדי עניבה. הדין השני אם נפסקו כל החוטין וזהו שכתב וכן אם נתמעטו חוטי הציציות אפילו לא נשתייר מהם אלא כדי עניבה כשר והיינו דבני ר' חייא וכמו שכתבתי בסמוך. הדין השלישי מ"ש ואם נפסק החוט מעיקרו אפילו חוט אחד פסולה: ודע דגרסינן בגמרא אהא דאמרינן וכמה שיעור גרדומין כדי לענבן איבעיא להו כדי לענבן כולהו בהדדי או דילמא כל חד וחד לחודיה תיקו והרי"ף ורבינו השמיטו דין זה משמע דסברי דאזלינן בה לקולא וטעמא משום דס"ל דשיעור זה אינו אלא מדרבנן דאילו מדאורייתא בכל דהו סגי. וגרסינן תו בגמרא בעי רב אשי אלימי ולא מיבעינן ואי הוו קטיני מיענבי מאי א"ל רב אחא כ"ש דמינכר מצותיהו. ופירש"י אלימי עבים. דאי הוו קטיני דקים. הוו מענבי שארוכי הם כל כך אבל מפני עביים הוו קטני לענוב. כ"ש דכשרים דהואיל ואלו הוו דקים כ"כ כשרים דהא ארוכין הן כדי עניבה כ"ש שהם עבי דמינכרא מצותן טפי עכ"ל. והרי"ף והרמב"ם השמיטוהו וטעמא משום דכיון דאתא במכ"ש מילתא דפשיטא היא ואע"ג דמעיקרא הוה מיבעיא ליה לרב אשי בתר דשמע דאתא במכ"ש קבלה וכיון דלפום קושטא לכולי עלמא אתיא במכ"ש לא חשו לכתבו:

חֹטֵי הַצִּיצִית אָפְלוּ לֹא נִשְׁתַּיֵּר מֵהֶם אֶלָּא פְּדֵי עֲנִיבָה
כָּשֶׁר. וְאִם נִפְסַק הַחוּט מֵעֲקָרוֹ אָפְלוּ חוּט אֶחָד פְּסוּלָה:

שו"ע או"ח סימן יב עניף א

עין לעיל דף לח: עין משפט ב.ג.

הרמב"ם הל' ציצית פ"א ה"ז

עין משפט ג.ד.ה.

וְלוֹקַח חוּט אֶחָד מִן הַלֶּבֶן וְכוּרְךָ בּוֹ כְּרִיכָה אַחַת ^ה עַל
שְׁאָר הַחוּטִין בְּצַד הַבְּגָד וּמִנִּיחוֹ. וְלוֹקַח חוּט הַתְּכֵלֶת
וְכוּרְךָ בּוֹ שְׁתֵּי כְּרִיכוֹת בְּצַד כְּרִיכָה שֶׁל לֶבֶן וְקוֹשֶׁר. וְאֵלוֹ
הַשְּׁלֵשׁ כְּרִיכוֹת הֵם הַנִּקְרָאִין חֲלִיָּא. וּמִרְחִיק מְעַט וְעוֹשֶׂה
חֲלִיָּא שְׁנֵי בְּחוּט שֶׁל תְּכֵלֶת לְבָדוֹ. וּמִרְחִיק מְעַט וְעוֹשֶׂה

ת. כסף משנה: ומ"ש ולוקח חוט אחד מן הלבן וכוורך בו כריכה אחת וכו'. בפרק התכלת (שם ל"ט) אמר רב תכלת שכרך רובה כשרה ואפילו לא כרך אלא חוליא אחת כשרה ונויי תכלת שלישי גדיל ושני שלישי ענף וכמה שיעור חוליא כדי שיכרוך וישנה וישלש תנא הפוחת לא יפחות מז' והמוסיף לא יוסיף על י"ג תנא כשהוא מתחיל מתחיל בלבן הכנף מין כנף וכשהוא מסיים מסיים בלבן מעלין בקודש ולא מורידין. ופירש"י תכלת זהו שם כל הציצית. שכרך רובה שעשה שני שלישי גדיל ושליש ענף כשרה. ונוי תכלת עיקר מצות ציצית שלישי גדיל ושני שלישי ענף כשהוא מתחיל לכרוך מתחיל בלבן שמניח שני חוטין ארוכים לעשות מהם גדיל ומתחיל לכרוך בלבן ובאמצע כורך של תכלת וחוזר ומסיים בלבן. מין כנף תחלה ואחר כך פתיל תכלת וכיון דאקדמיה קרא למין כנף ש"מ חשוב הוא לפיכך אי מסיים בתכלת הוה ליה מוריד סוף ציצית מתחלתה עכ"ל: והראב"ד כתב על דברי רבינו אמר אברהם זה הסדר וכו' בתכלת ולבן עכ"ל. וחכמי לוניל שאלו מרבינו שאלה זו והשיב להם יש לטוות חוט אחד מקצתו תכלת ומקצתו לבן ויש לו להכניס כל חוט וחוט בפני עצמו וכופלו ושזורו עד שיהיה ז' חוטין לבן ואחד תכלת שנאמר פתיל תכלת פתיל אחד ולא שנים ולפי שהמצוה של תכלת שיהיה הפתיל כולו תכלת לא נעשה מהלבן אלא כריכה אחת בלבד סמוכה לכנף ושאר החוליא עם החוליות כולן בתכלת חוץ מכריכה אחרונה שהיא בלבן הואיל והתחיל בו וכ"כ הגאון רבי שמעון בן חפני בספר שחיבר בציצית בלשון ערבי עכ"ל:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

חֲלִיאָה שְׁלִישִׁית וְכֵן עַד חֲלִיאָה אַחְרוֹנָה שֶׁהוּא כּוֹרֵף בָּהּ שְׁתֵּי כְּרִיכוֹת שֶׁל תְּכֵלֶת. וְכִרְיָקָה אַחְרוֹנָה שֶׁל לָבָן. מִפְּנֵי שֶׁהִתְחִיל בְּלָבָן מְסִים בּוֹ שֶׁמֶעֱלִין בְּקֶדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין. וְלָמָּה יִתְחִיל בְּלָבָן כִּדִּי שֶׁיְהִי סְמוּךְ לְכֹנֶף מִיָּנָה. וְעַל דֶּרֶךְ זֶה הוּא עוֹשֶׂה בְּאַרְבַּע הַכְּנָפוֹת:

שו"ע או"ח סימן יא סעיף יד

ד. טו. נוהגים לכרוך באויר הראשון **א** ז' כריכות ובשני תשע **ב** ובשלישי י"א וברביעי י"ג שעולים כלם מ' כמנין ה' אחד, ועם ה' עצמו הרי מ'.

טז. נהגו לעשות בכל קצה חוט קשר כדי שיעמוד בשזירתו.

עין משפט ו.ז. הרמב"ם הל' ציצית פ"א ה"ח

כִּמָּה חֲלִיּוֹת הוּא עוֹשֶׂה בְּכָל כְּנֶפֶף. **א** לֹא פָחוֹת מִשֶּׁבַע וְלֹא יוֹתֵר מִשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה. וְזוֹ הִיא מְצוּה מִן הַמְּבֻחָר. וְאִם לֹא כָּרֵךְ עָלֶיהָ אֶלָּא חֲלִיאָה אַחַת כְּשֶׁרָה. וְאִם כָּרֵךְ

א. אחרי שני קשרים דבעינן קשר של קיימא ובקשר אחד לא יתקיים ועיין בכה"ח אות מ"ב.

ב. בשל"ה כתב לעשות בשני ח' ואז הוא כמנין ה' אחד, וכ"כ הלבוש וכ"כ בכוונות, מ"א ס"ק כ"ב. וט"ז ס"ק ט"ז.

וי"א דעושים יו"ד באויר הראשון ובשני חמשה ובשלישי ששה וברביעי חמשה כנגד הוי', וכן היה בטלית של רבינו שלמה מולכו וכתב הברכי יוסף דכן נהגו רוב העולם. אבל המדקדקים נוהגים לעשות ט"ל כמ"ש האר"י ז"ל ואין חילוק בין טלית גדול או קטן בשניהם יעשה ט"ל, כה"ח אות מ"ז, ועיין שם הכוונה בקיצור להטלת הציציות. ואין בכך מוחק השם בהתרת הציציות ודלא כמי שרצה להחמיר בזה, כה"ח אות מ"ח.

ג. כסף משנה: ומ"ש וצריך לפרדו עד שיהיה כציצית שיער הראש. בפ' התכלת (מנחות מ"ב) אמר אביי וצריך לפרודא כצוציתא דארמאי:

הַתְּכַלֵּת עַל רֹב הַצִּיצִית כְּשֶׁרָחַ. וְנוֹי הַתְּכַלֵּת שְׂיֵהִיו כָּל
הַחֲלִיּוֹת בְּשֵׁלִישׁ הַחוּטִין הַמְּשֻׁלְשָׁלִין וּשְׁנֵי שְׂלִישֵׁיהֶן
עָנָף. וְצָרִיךְ לְפָרְדוֹ עַד שְׂיֵהִיָּה כְּצִיצִית שְׁעַר הָרֹאשׁ:

עין משפט זז.

שו"ע או"ח סימן יא פי"ד

עין לעיל עין משפט ג.ד.ה.

הרמב"ם הל' ציצית פ"א ה"ז

עין לעיל עין משפט ט.

דף לט:

עין משפט א.

הרמב"ם הל' ציצית פ"ג ה"ה

כְּסוֹת שֶׁל צָמֵר עוֹשִׂין לְבָן שְׁלֵה חוּטֵי צָמֵר. וְכִסּוֹת שֶׁל
פְּשֵׁתָן עוֹשִׂין לְבָן שְׁלֵה חוּטֵי פְּשֵׁתָן מְפֹנָה. וְשָׂאֵר בְּגָדִים

ד. כסף משנה: כסות של צמר עושין לבן שלה חוטי צמר וכו' מפני שהצמר והפשתן פוטרין בין במינן בין שלא במינן ושאר מינים במינן פוטרין וכו'. בפרק התכלת (מנחות ל"ט:): אמר שמואל משמיה דלוי חוטי צמר פוטרין בשל פשתן. ופירש"י אותן שני חוטין של לבן אם של צמר הם פוטרין בסדין של פשתן עם התכלת ואע"ג דליכא השתא מין כנף דהוי של צמר. ובתור הכי איבעיא להו של פשתן מהו שיפטר בשל צמר בשל פשתים הוא דפטר דכיון דתכלת פטר לבן נמי פטר אבל פשתים בצמר לא או דילמא כיון דכתיב לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו גדילים תעשה לך ל'ש צמר בפשתים ל'ש פשתים בצמר ת"ש דאמר רחבה אמר רב יהודה חוטי צמר פוטרין בשל פשתן ושל פשתן פוטרין בשל צמר חוטי צמר ופשתים פוטרין בכ"מ חוץ מן השיראין ופליגא דרב נחמן דאמר השיראין פטורים מן הציצית איתביה רבא לר"נ השיראין והכלך והסירקון כולם חייבין בציצית ומשני מדרבנן ה"נ מסתברא דקתני סיפא הן במינן פוטרין שלא במינן אין פוטרין אי אמרת בשלמא מדרבנן היינו דמפטרן במינן אלא א"א דאורייתא צמר ופשתים הוא דפטר אי משום הא ל"ק כדרבא דרבא רמי כתיב הכנף מין כנף וכתוב צמר ופשתים הא כיצד צמר ופשתים פוטרין בין במינן בין שלא במינן שאר מינן במינן פוטרין שלא במינן אין פוטרין. ומפני שרבינו פסק בתחלת פרק זה כר"נ דאינן חייבין בציצית מן התורה אלא

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

עוֹשֵׂיין לָבֶן שֶׁל כָּל מִין וּמִין מְמִינֵנוּ כְּגוֹן חוּטֵי מָשִׂי
 לְכִסּוֹת מָשִׂי וְחוּטֵי נוֹצָה לְכִסּוֹת נוֹצָה. וְאִם רָצָה לַעֲשׂוֹת
 לָבֶן לְכָל שְׂאָר מִיָּנִים מְצָמֵר אוֹ מְפַשְׂתִּים עוֹשֶׂה. מְפַנֵּי
 שְׂהַצְמֵר וְהַפְּשֵׁתָן פּוֹטְרִין בֵּין בְּמִינָן בֵּין שְׁלֹא בְּמִינָן
 וְשְׂאָר מִיָּנִין בְּמִינָן פּוֹטְרִין שְׁלֹא בְּמִינָן אֵין פּוֹטְרִין:

שו"ע או"ח סימן ט סעיף ב

ב. ציציות של פשתים או של צמר פוטרים בכל מיני בגדים, חוץ משל
 פשתים לצמר או צמר לפשתים בזמן הזה שאין לנו תכלת שאז הם
 כלאים.

הגה: וי"א שאין לעשות כלל ציצית^ה של פשתים וכך נהגו.

עין משפט ב. הרמב"ם הל' ציצית פ"ג ה"ב

אָבֵל טְלִית שֶׁל שְׂאָר מִיָּנִין כְּגוֹן בְּגָדֵי מָשִׂי וּבְגָדֵי צֶמֶר
 גָּפֶן וּבְגָדֵי צֶמֶר גְּמָלִים וְצֶמֶר אֲרָנָבִים וְנוֹצָה שֶׁל עֲזִים
 וְכִיּוֹצָא בָּהֶן אֵין חֵיבִין בְּמַצּוֹת צִיצִית אֶלָּא מְדַבְּרֵי
 חֲכָמִים פְּדֵי לְהַזְהִיר בְּמַצּוֹת צִיצִית. וְהוּא שְׁתֵּהִיָּה מְרַבֶּעַת
 אוֹ יוֹתֵר עַל אַרְבַּע וְיִהְיֶה שְׁעוֹרָה כְּשֶׁעוֹר שְׂאֵמֶרְנוּ. שְׁכָל

טלית של צמר או של פשתים אבל טלית של שאר מינין אינה חייבת בציצית אלא מדרבנן
 כשכא לכתוב כאן דצמר ופשתים פוטרים בין במינן בין שלא במינן ושאר מינין פוטרים
 במינן ושלא במינן אין פוטרים לא הביא דרשא דרבא דכיון דס"ל דטלית דשאר מינין לא
 מיחייבי אלא מדרבנן לא אתי מקרא אלא תקנת חכמים כך היא וכדאמרין אא"ב מדרבנן
 היינו דמיפטרו במינן:

ה. כדי שלא יבא להטילו בבגד צמר בזמן הזה שאין לנו תכלת, ומר"ן השו"ע כתב דין
 זה בסעיף ו'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
 בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

הַבְּגָדִים הָאֲמֹרִים בַּתּוֹרָה סֵתָם אֵינָם אֶלָּא צֹמֵר וּפְשָׁתִים בְּלֶבֶד:

שו"ע או"ח סימן ט סעיף א

א. אין חייב בציצית מן התורה^א אלא בגד פשתים או של צמר רחלים,
אבל משאר מינים אין חייבים אלא מדרבנן.

הגה: וי"א דבכלם חייבים מן התורה^א.

עין משפט ג. הרמב"ם הל' ציצית פ"ג ה"ה

עיין לעיל עין משפט א

שו"ע או"ח סימן ט סעיף ג

ג. ציציות משאר מינים אינם פוטרים אלא במינם כגון משי למשי וצמר
גפן לצמר גפן^ה, אבל שלא במינם אינם פוטרים.

הטיל בטלית של שאר מינים קצת ציציות ממינו וקצת מצמר או פשתים,
יש להסתפק בו.

ו. מנחות ל"ט וכרב נחמן, וה"ה מצמר אילים חייבת. ב"י. אבל של עיזים נוצה נקראת,
ושל גמלים אע"פ שנקרא צמר גמלים וכן בצמר ארנבים מ"מ לא נקרא צמר סתם אלא
על של רחלים או אילים, ב"י. ואם ערבם ביחד הולכים אחר הרוב אם הוא רחלים או אילים
חייבת מן התורה. ובמחצה על מחצה אזלינן לחומרא, כה"ח אות ד'.

ז. תוס' מנחות ל"ט ורא"ש וסמ"ג, אבל הרי"ף ורמב"ם פסקו כרב נחמן דדוקא צמר
רחלים וכך פסק מר"ן השו"ע.

ח. ולכתחלה יטיל בהם רק ציציות מצמר לצאת ממחלוקת בזה ועיין בכה"ח אות ה' ואות
ד'.

עין משפט ד.

הרמב"ם הל' ציצית פ"ג ה"א

כִּסוּת שֶׁחֵיב אָדָם לַעֲשׂוֹת בָּהּ צִיצִית מִן הַתּוֹרָה * הִיא
כִּסוּת שֵׁישׁ לָהּ אַרְבַּע כְּנָפִים אוּ יוֹתֵר עַל אַרְבַּע. וְתִהְיֶה
מִדְתָּהּ כְּדֵי שֶׁיִּתְכַסֶּה בָּהּ רֹאשׁוֹ וְרַבּוֹ שֶׁל קָטָן הַמְתַּהַלֵּךְ
לְבִדּוֹ בַשּׁוּק וְאֵינוֹ צָרִיךְ אַחֵר לְשֹׁמְרוֹ וְלִילָךְ עִמּוֹ. וְתִהְיֶה
הַכִּסוּת שֶׁל צֶמֶר אוֹ שֶׁל פֶּשֶׁתָן בְּלֶבֶד:

ט. כסף משנה: כסות שחייב אדם לעשות בה ציצית מן התורה היא כסות שיש לה ד' כנפים או יותר על ד'. יתבאר לקמן: ומ"ש ותהיה מדתה כדי שיתכסה בה ראשו ורובו של קטן המתהלך לבדו בשוק וכו'. ברייתא בפרק התכלת (מנחות מ' מ"א) טלית שהקטן מתכסה בו ראשו ורובו והגדול יוצא בו דרך עראי חייב בציצית אין הקטן מתכסה בו ראשו ורובו אע"פ שהגדול יוצא בה עראי פטור: וכתב הראב"ד על דברי רבינו יפה אמר וכו' אלמא דלא בכל קטן אמרו עכ"ל: והטור כתב כל שקטן בן ט' שנים יכול לכסות בו ראשו ורובו. ונראה שאינו כדעת רבינו דהא פחות מבן ט' נמי מתהלך לבדו בשוק. ואפשר שהטור מפרש דה"ק רבינו קטן המתהלך בשוק עם טליתו ואינו צריך אחר לשומרו שלא יאבד הטלית וכדמשמע מדברי סמ"ג וסובר הטור שכל שהוא פחות מבן ט' צריך לשומרו שלא יאבד הטלית. ומתוך דברי רבינו שהשמיט גדול יוצא בו דרך עראי נלמוד שמה שאמרו בברייתא והגדול יוצא בה אינו תנאי לטלית להתחייב בציצית כי הכל תלוי באם קטן מתכסה בו ראשו ורובו דאז מיקרי כסות ואם לאו לא מיקרי כסות ומשום דקטן לאו בר חיובא הוא תלו הדבר בגדול ואמרו שהטעם שיתחייב הגדול בכסות כזה מפני שדרך הגדול לצאת בטלית כזה עראי והדר קתני סיפא שאם אין הקטן מתכסה בה ראשו ורובו אע"פ שלפעמים על צד הדחק גדול יוצא בה עראי לא מיקרי כסות ופטור: ותהיה הכסות של צמר או של פשתן בלבד אבל טלית של שאר מינין וכו'. פלוגתא דאמוראי בפ' התכלת (שם ל"ט): ופסק רבינו כרב נחמן דאמר הכי וכ"פ הרי"ף ואמרינן בירושלמי שאין קרוי צמר סתם אלא של אילים ורחלים בלבד. ומ"ש שכל הבגדים האמורים בתורה סתם וכו'. שם ורב נחמן כדתנא דבי רבי ישמעאל דתנא דבי רבי ישמעאל הואיל ונאמרו בגדים בתורה סתם ופרט לך הכתוב באחד מהם צמר ופשתים אף כל צמר ופשתים: כתב הראב"ד אבל טלית של שאר מינין כגון בגדי משי וכו' א"א כמדומה לי שזהו כלך ולא מחזור עכ"ל. נ"ל דתרתני קאמר חדא אשמעינן דמשי שכתב רבינו היינו כלך השנוי במשנה ועוד שרבינו כתב שאילו המינים אינם חייבים אלא מד"ס והראב"ד סובר כדברי התוספות והרא"ש שסוברים דהלכה כרבא דרמי כתיב הכנף מין כנף וכתוב צמר ופשתים הא כיצד צמר ופשתים פוטרים בין במינין בין שלא במינין שאר מינין פוטרים שלא במינין אין פוטרינן דמשמע להו דס"ל לרבא דשאר מינין מיחייבי מדאורייתא אלא שאין פוטרינן אלא במינין:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

שו"ע או"ח סימן ט פנייה א

עיינ לעיל עין משפט ב